

the lack of political will, the inadequacy of the current legal base to the real requirements of the reform. The relevance of chosen research topic has been grounded by the lack of sufficient number of research focused on the activities of one of the key law enforcement agencies – the National Police of Ukraine on the pages of legal literature. Taking into account the points of view of scholars in administrative law in the light of the national legal framework, the author has outlined the main features of implementing administrative and legal norms within the activities of the National Police. The author includes the following main features: the use of the terms that did not find its consolidation, in particular “public security” and “public order” by the legislator; the need to provide details of the provisions of certain Articles of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, in particular the Art. 222 on the powers of the National Police agencies in regard to cases of administrative offenses. Special attention has been paid to the need to address the legal shortcomings of the current legislation in order to have a clear understanding by the police officers of the assigned tasks and the scope of own powers and jurisdiction in reviewing the materials on administrative proceedings.

The peculiarities of the structure of some Articles of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, in particular the Articles 154 and 160. The author has offered solutions to the determined legal conflicts in carrying out the proceedings under the stated Articles. The author has suggested to divide the features of implementing administrative and legal norms within the activities of the National Police into two groups – organizational and theoretical and legal.

Keywords: National Police of Ukraine, law enforcement activity, law enforcement agencies, administrative and legal norm, legal conflict.

УДК 351.74+519.72

В. О. Негодченко,

кандидат юридичних наук, доцент,

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИОКРЕМЛЕННЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Визначено особливості участі Національної поліції України у формуванні та реалізації державної інформаційної політики, подано перелік і розкрито зміст та відповідних функцій її органів та підрозділів. Характеризовано специфіку забезпечення державної інформаційної політики в контексті реалізації кожної функції Національної поліції як центрального органу виконавчої влади загалом і на прикладі її окремих структурних складових. Наголошено на необхідності законодавчого закріплення (в законі України «Про Національну поліцію») основних функцій Національної поліції та чіткого окреслення заходів, які мають здійснюватися з метою їх належної реалізації за всіма напрямками діяльності органів і підрозділів Національної поліції, в тому числі в інформаційній сфері. Звернуто увагу на пріоритетність ухвалення окремого нормативно-правового акта, в якому повинні

знайти своє відображення питання реалізації органами та підрозділами Національної поліції заходів щодо протидії кіберзлочинності.

Ключові слова: Національна поліція України, державна інформаційна політика, функції, інформаційна сфера, кібербезпека.

Постановка проблеми. Враховуючи на стрімкий розвиток сучасних інформаційних технологій та їх упровадження в усі сфери суспільного життя, важливого значення набуває вироблення державної політики, яка б визначала ключові адміністративно-правові засади управління інформаційними ресурсами, їх ефективного використання, а також закріплювала дієвий механізм захисту зазначених ресурсів. Необхідність цього зумовлена тим, що саме сучасні інформаційні ресурси стають системоутворюючим фактором ефективного перебігу всіх процесів (політичного, оборонного, економічного, соціального, культурного характеру) розвитку як нашої держави в особі її органів, так і всього суспільства. Особлива увага в рамках реалізації державної інформаційної політики повинна приділятися виробленню заходів, спрямованих на забезпечення інформаційної безпеки держави як складової національної безпеки.

Слід підкреслити, що організація інформаційної безпеки України є, безперечно, складним, системним і багаторівневим феноменом, на стан, динаміку та перспективи розвитку якого безпосередньо впливають багато зовнішніх і внутрішніх факторів. Таким чином, наведене підтверджує актуальність оптимізації адміністративного законодавства, норми якого регулюють процес забезпечення інформаційної політики, в тому числі інформаційної безпеки держави, вироблення ефективної системи управління інформаційними ресурсами, їх належного використання органами державної влади, місцевого (регіонального) самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності, а також пересічними громадянами. Особлива увага повинна приділятися питанням охорони та захисту уповноваженими на те органами державної влади (суб'єктами забезпечення державної інформаційної політики) життєво важливих інтересів людини, суспільства та держави в інформаційній сфері. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність з'ясування кола функцій органів Національної поліції України як одного зі спеціальних суб'єктів забезпечення державної інформаційної політики.

Стан дослідження. На дослідженні питань, присвячених особливостям формування та реалізації державної інформаційної політики, забезпеченню інформаційної безпеки, в тому числі з'ясуванню ролі органів внутрішніх справ України в цих процесах, зосереджували свою увагу такі науковці, як В. Б. Авер'янов, І. В. Арістова, О. М. Бандурка, К. І. Беляков, О. В. Джафарова, Р. А. Калюжний, В. К. Колаков, В. А. Ліпкан, Г. Г. Почепцов, В. П. Тимошук, В. О. Шамрай, С. О. Шатрава, А. О. Чемерис та інші. Проте за моменту створення Національної поліції України практично не з'явилися наукові

праці, в яких розглядалася б специфіка участі цього органу виконавчої влади у формуванні та реалізації державної інформаційної політики. Тому **метою** нашої статті є дослідження переліку та змісту функцій органів і підрозділів Національної поліції України у сфері забезпечення державної інформаційної політики.

Виклад основного матеріалу. Підкреслимо, що з'ясування змісту функцій будь-якого органу державної влади є однією з важливих передумов розкриття змісту його діяльності та усвідомлення його призначення в контексті реалізації конкретної функції держави. Перш за все, слід визначитися зі змістом поняття «функція» як загальної категорії. Як вважає В. Ф. Погоріако, функції є найбільш загальними та постійними напрямками або видами діяльності [1, с. 9]. Існують також інші точки зору, зокрема А. М. Колодій, В. В. Копейчиков та С. А. Лисенков зазначають, що функції слід розглядати як напрями діяльності, в яких знаходять свій вираз сутність, завдання та цілі [2, с. 71; 3, с. 113]. На думку М. В. Цвіка, О. В. Петришина, Л. В. Авраменка, І. В. Бенедика, І. О. Биля-Сабадаша та Л. Л. Богачової, функції дійсно є «засобом (інструментом) вирішення завдань та досягнення цілей» [4, с. 91]. Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що функція є базовою категорією, яка застосовується під час з'ясування специфіки діяльності будь-якого органу державної влади. Також слід підкреслити, що правильне розуміння змісту такої категорії, як функція, дозволяє провести чітку межу між функціями та повноваженнями конкретних органів державної влади та їх посадових осіб, визначити способи виконання покладених на них обов'язків.

Звернемо увагу на точку зору О. Ф. Скакун, яка зазначає, що функції держави не можна ототожнювати з функціями її окремих органів, які є частиною апарату держави та знаходять своє відображення в компетенції, у предметі відання, у правах та обов'язках (повноваженнях), закріплених за ними [5, с. 51]. Схожої думки дотримуються також Ю. І. Римаренко, Є. М. Моїсєєв та В. І. Олефір [6, с. 208–209]. Отже, функції держави та функції органів державної влади є взаємодоповнюючими категоріями, однак системоутворюючою є саме функція держави, з метою ефективної реалізації якої і створюються та функціонують відповідні органи державної влади. Також вважаємо за доцільне підтримати позицію О. І. Безпалової, яка вважає, що одна функція держави може одночасно реалізовуватися декількома органами державної влади, а функції конкретного органу державної влади можуть реалізовуватися виключно цим органом (або іншими органами в разі делегування їм таких повноважень) [7, с. 15–16]. Необхідно зазначити, що діяльність органу державної влади переважно спрямовується на реалізацію конкретної функції держави, однак у ході виконання покладених на нього функцій орган державної влади паралельно займається реалізацією

інших функцій держави. У такому випадку одна функція для нього є основною, інші – допоміжними.

Функція будь-якого органу державної влади є складовою частиною його адміністративно-правового статусу. Йдеться передусім про цільовий блок адміністративно-правового статусу, який містить у собі мету (або основне призначення), завдання діяльності органу та його функції. У зв'язку з цим слушним є підхід А. М. Омарова, який звертає увагу на виняткову важливість функцій, підтвердженням чого є модель системи управління «мета – завдання – функції – структура» [8, с. 99]. Слід зазначити, що під час з'ясування змісту функцій органу державної влади важливого значення набуває також аналіз функцій управління, чітке визначення яких дозволяє отримати вичерпне уявлення про специфіку функціонування всього органу державної влади, про перебіг управлінських процесів, що в ньому відбуваються.

Функцію відповідних суб'єктів (органів державної влади або посадових осіб) у контексті перебігу управлінських процесів досліджує також І. Л. Бачило, яка вважає, що «загальне визначення діяльності суб'єкта (органу або особи) з організації та розвитку підпорядкованого йому колективу з метою досягнення соціально корисного результату можна назвати функцією управління взагалі» [9, с. 40]. Вона наголошує на тому, що функція органів управління є первинною, постійною і достатньою категорією, яка виражає цілі системи з урахуванням причинно-наслідкових залежностей об'єкта та суб'єкта в різних підсистемах державного управління [9].

Деякі вчені (наприклад, Д. Д. Цабрія [10, с. 10]) ототожнюють функції управління з управлінськими діями. Подібне твердження є дещо суперечливим, оскільки державно-владні дії органу виконавчої влади не є його функціями, а лише впливають з них. Функція охоплює певну якісну родову групу дій державного органу, є узагальненням цих дій, виражає призначення або частину загального призначення органу виконавчої влади у здійсненні державного впливу на суспільні відносини.

Загалом правильно визначаючи функцію управління як основний напрям управлінської діяльності, І. П. Голосніченко обмежує її «виконанням державних завдань та досягненням мети, яку ставив законодавець у нормах адміністративного права» [11, с. 7]. На думку Л. В. Коваля, функція державного управління – це відокремлена частина державно-управлінської діяльності, якій властива певна єдність змісту та яка здійснюється на основі закону спеціально створеними органами виконавчої влади специфічними методами для втілення в життя завдань державного управління [12, с. 26–27].

Таким чином, зважаючи на викладені підходи до розуміння функцій управління, можна дійти висновку, що функції управління реалізуються через систему відповідних суб'єктів управління, що, власне, і визначає їх структуру.

Слід наголосити, що функція органу виконавчої влади відображає основне призначення (вектор діяльності) цього органу, виражає владно-організуючу сутність його управлінської діяльності, зумовлена його основними цілями та завданнями, безпосередньо пов'язує орган з об'єктом впливу (тим, на що власне спрямована діяльність) та дозволяє виявити очікувані результати його діяльності.

В юридичній літературі існує значна кількість точок зору науковців щодо класифікації функцій органів виконавчої влади. Однак необхідно підкреслити, що, незважаючи на різні підходи до класифікації, вчені погоджуються, що кожна функція обов'язково повинна формулюватися з урахуванням основного призначення конкретного органу та зважаючи на об'єктивно зумовлені цілі та завдання.

Розглянемо основні підходи науковців до класифікації функцій органів державної влади. Так, С. М. Алфьоров на підставі аналізу нормативних актів, що регулюють діяльність суб'єктів публічної адміністрації, пропонує такий узагальнений перелік функцій: 1) виконавча та правозастосовча функція; 2) правозахисна функція; 3) соціально-економічна функція; 4) функція забезпечення законності та дотримання конституційного ладу і порядку в державі; 5) регулятивна функція; 6) нормотворча функція; 7) охоронна (юрисдикційна) функція [13, с. 248–249]. Як зазначає Н. П. Кунцевич, за змістовним критерієм функції виконавчої влади можна поділити на управлінську, регулятивну, репресивну, контрольну, правозабезпечувальну, правозахисну та функцію ресурсного забезпечення [14]. Схожої точки зору дотримується також М. А. Лапіна, яка зазначає: «з точки зору предметної класифікації (галузевої ознаки), до головних функцій виконавчої влади можуть бути віднесені: 1) визначення стратегії розвитку держави на довготривалу перспективу із врахуванням складного комплексу актуальних і потенційних факторів, внутрішніх і зовнішніх; 2) забезпечення внутрішньої і зовнішньої безпеки, суверенітету, єдності й територіальної цілісності, створення сприятливих зовнішніх умов для розвитку держави; 3) захист прав і свобод громадян, забезпечення законності й правопорядку; 4) організаційно-економічна діяльність, визначення цілей соціально-економічного розвитку держави, регулювання правових і організаційних основ господарської діяльності, проведення необхідної інвестиційної, промислової та науково-технічної політики, ефективне управління державною власністю і формування адекватної щодо вирішуваних завдань грошово-кредитної, бюджетної та податкової політики; 5) здійснення державного контролю за діяльністю сфери, в якій здійснюється державне регулювання і управління; 6) соціальна діяльність, направлена на забезпечення нормального відтворення населення, суспільну стабільність, формування єдиного ринку праці, досягнення певних якісних характеристик «людського потенціалу», що відповідають вимогам економіки ХХІ ст.; 7) забезпечення

національної інтеграції, підтримання єдиного правового, економічного, соціального та інформаційного простору» [15, с. 26].

Однак, на нашу думку, запропонований С. М. Алфьоровим і М. А. Лапіною перелік базових функцій будь-якого органу публічної адміністрації є дещо спірним, оскільки в ньому наводяться окремі функції, що не обов'язково можуть бути притаманні окремим суб'єктам. Водночас варто зазначити, що запропонований науковцями підхід дозволяє виокремити такі функції, реалізація яких не є властивою іншим органам державної влади, оскільки в межах такого підходу враховується специфіка управлінського впливу органів виконавчої влади на процеси, що відбуваються в державі та суспільстві. А ось О. А. Моргунов поділяє функції органів публічної адміністрації на стратегічні й тактичні (повсякденні) [16, с. 142–143]. Такий підхід також має право на існування, однак, на нашу думку, в цьому випадку більш доречно вести мову про стратегічні та тактичні завдання, а не функції.

Що стосується функцій поліції як одного із центральних органів виконавчої влади, то серед науковців відсутня єдина усталена точка зору стосовно цього, а в юридичній літературі на сьогодні ще мало досліджень, присвячених з'ясуванню саме кола функцій поліції в сучасному її вигляді. Така ситуація зумовлена нещодавнім створенням поліції замість міліції, яка існувала тривалий час. Зважаючи на істотні перетворення, які відбуваються у зв'язку зі створенням нового органу, вважаємо, що вимагає свого оновлення й підхід до виокремлення функцій цього правоохоронного органу. Така необхідність зумовлена й тим, що ані в законі України «Про Національну поліцію», ані в постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію» не йдеться про функції поліції.

Повертаючись до характеристики функцій міліції (поліції), які розглядаються науковцями, слід зазначити, що, наприклад, А. А. Попов виділяє такі функції: загальні (інформаційно-аналітична, планування, регулювання, прогнозування, контролю, оцінювання ефективності); спеціальні (адміністративна, оперативно-розшукова, кримінально-процесуальна, профілактична); забезпечувальні (кадрова, матеріально-технічна, фінансова, діловодства) [17]. На нашу думку, такий підхід найбільш повно відображає специфіку діяльності міліції (поліції) як правоохоронного органу, який виконує різноманітні за своїм характером функції.

Зарубіжні дослідники С. Томас і А. Хепберн вважають, що поліції (міліції) притаманні чотири функції, а саме: а) представницька (поліцейський як представник держави уособлює закон, а тому повинен власною поведінкою демонструвати захищеність прав громадян державою); б) основна (розкриття злочинів, розшук і затримання правопорушників, досудове розслідування, запобігання вчиненню правопорушень); в) публічна (вжиття заходів для підтримання правопорядку);

г) надзвичайна (протидія масовим заворушенням і безчинствам, припинення актів непокори в умовах надзвичайного стану) [18, с. 158]. Запропонована класифікація, безумовно, має право на існування, однак, на нашу думку, не зовсім зрозумілим є критерій, який був обраний авторами для класифікації.

Отже, вважаємо за доцільне функції органів Національної поліції України поділити на:

а) загальні (реалізацією яких опікуються всі органи виконавчої влади в рамках наданих їм повноважень, а саме: правотворчості, планування, прогнозування, інформаційно-аналітична, контролю, оцінювання ефективності);

б) спеціальні (для реалізації яких цей орган створено, тобто ті, що зумовлені його метою та призначенням і в рамках яких безпосередньо відбувається процес забезпечення публічного порядку та безпеки, протидії злочинам тощо: адміністративна, оперативно-розшукова, кримінально-процесуальна, профілактична (або функція превенції));

в) допоміжні або забезпечувальні (реалізацією яких цей орган займається з метою ефективного здійснення основних і спеціальних функцій: кадрова, фінансова, матеріально-технічна, діловодства).

Розглянемо, в рамках реалізації якої функції (або функцій) відбувається забезпечення органами Національної поліції України реалізації державної інформаційної політики. Варто звернути увагу на підхід Г. Г. Почепцова та С. А. Чукут до виокремлення функцій органів внутрішніх справ щодо забезпечення державної інформаційної політики в Україні, які вказані науковці пропонують вважати стратегічними: забезпечення свободи слова; забезпечення та сприяння вільному доступу до суспільно значущої інформації; збереження суспільної моралі, захист честі та гідності особистості; сприяння конкуренції у сфері засобів масової інформації; захист культурної та мовної самобутності; захист інтересів найбільш вразливих громадян (неповнолітніх, працездатних, національних меншин) в інформаційній сфері; боротьба з неналежним використанням сучасних інформаційних технологій; забезпечення інформаційної безпеки; захист персональних даних; охорона недоторканності приватного життя; формування позитивного іміджу держави та державних органів [19]. Запропонована позиція є абсолютно вірною, однак, на нашу думку, не можна обмежуватися лише перерахуванням функцій органів міліції (поліції) щодо реалізації державної інформаційної політики, повинен бути вироблений системний підхід до їх класифікації.

Переходячи безпосередньо до дослідження специфіки діяльності Національної поліції України в контексті забезпечення державної інформаційної політики, варто відзначити, що забезпечення інформаційної політики держави органами та підрозділами поліції належить до всіх без винятку функцій цього органу виконавчої влади. Це зумовлено тим, що в рамках реалізації спеціальних функцій органи

Національної поліції вживають заходів щодо протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод громадян, інтересів суспільства від протиправних посягань тощо. Зазначені заходи здійснюються практично в усіх сферах суспільного життя, в тому числі в інформаційній.

Вважаємо за доцільне більш детально зупинитися на з'ясуванні специфіки забезпечення державної інформаційної політики в контексті реалізації кожної функції Національної поліції як центрального органу виконавчої влади загалом і на прикладі її окремих структурних складових. Під час реалізації своїх основних функцій Національна поліція України вживає певні заходи в контексті забезпечення державної інформаційної політики, які ми розглянемо.

1. Проводить інформаційно-аналітичну роботу, в рамках якої відбувається планування, координація та узгодження діяльності структурних підрозділів Національної поліції та її територіальних органів у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності. Цей напрям діяльності притаманний усім органам виконавчої влади, який вони реалізують у межах наданих їм повноважень у відповідній сфері суспільного життя. За результатами, отриманими в ході інформаційно-аналітичної роботи, органи та підрозділи Національної поліції здійснюють коротко-, середньо- та довгострокове прогнозування злочинності та виявлення основних факторів, що впливають на неї, проводять моніторинг оперативної обстановки в державі та її окремих регіонах, вивчають, аналізують і узагальнюють результати й ефективність поліцейської діяльності, інформують у порядку та спосіб, які передбачені законом, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також громадськість про здійснення державної політики у сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності [20], зокрема в інформаційній сфері.

Повноваження щодо реалізації цього напрямку інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності поліції покладаються на управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві (далі – ГУ). Основними функціями цього органу в контексті забезпечення державної інформаційної політики є такі: а) моніторинг оперативної обстановки та організація реагування на її зміни; б) аналітична робота та планування; організаційне забезпечення діяльності колегії та нарад керівництва ГУ; в) організація діяльності чергових частин ГУ (на території обслуговування); г) організація та проведення відповідно до планів ГУ і доручень їх керівництва семінарів, нарад працівників підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування, а також заслуховування звітів їх

керівників про проведену ними роботу; г) інформування керівництва ГУ про стан виконання підрозділами покладених на них керівництвом завдань у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави, протидії злочинності, а також надання поліцейських послуг [21].

Таким чином, у рамках забезпечення державної інформаційної політики зміст інформаційно-аналітичної функції як однієї з основних функцій поліції полягає в забезпеченні відкритості та прозорості діяльності Національної поліції як суб'єкта владних повноважень шляхом інформування органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та громадськості про основні результати своєї роботи, у створенні інформаційних систем і мереж інформації, де акумулюються відомості про криміногенну ситуацію в Україні, резонансні кримінальні правопорушення, порушення публічної безпеки та порядку й заходи реагування на них тощо.

2. У рамках реалізації органами Національної поліції функції правотворчості в контексті забезпечення державної інформаційної політики відбувається опрацювання в установленому порядку проєктів актів з питань, які містять службову інформацію або відомості, що становлять державну таємницю, вживаються заходи щодо змістового наповнення нормативно-правових актів, які регламентують різноманітні питання забезпечення прав і свобод людини, протидії злочинності, в тому числі в інформаційній сфері.

3. Що стосується такої важливої для будь-якого центрального органу виконавчої влади функції, як комунікація, то у структурі Національної поліції України функціонує Департамент комунікації, ключовими завданнями якого є: а) координація проведення підрозділами комунікації територіальних (міжрегіональних) органів і структурних підрозділів апарату Національної поліції України інформаційної політики поліції України; б) здійснення взаємодії із засобами масової інформації та громадськості; в) впровадження гласності та відкритості в діяльність територіальних органів поліції; г) проведення моніторингу та аналізу інформації, яка викладена в засобах масової інформації, мережі Інтернет, про діяльність Національної поліції [22]. Саме працівниками зазначеного Департаменту здійснюється безпосереднє планування та реалізація заходів, спрямованих на забезпечення інформаційної політики Національної поліції України зокрема та державної інформаційної політики в цілому.

4. Забезпечення органами Національної поліції в межах повноважень, передбачених законом, криптографічного захисту інформації, яка є власністю держави, або інформації з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої визначена законом, також належить до основних функцій цього правоохоронного органу. Реалізацією зазначеної функції, звісно, займаються практично всі центральні органи виконавчої влади, проте виключно в межах наданих їм повноважень

у цій сфері. Національна поліція як провідний суб'єкт забезпечення публічної безпеки та порядку в державі працює з інформацією різного характеру, в тому числі такою, що торкається сфери суверенітету держави, її економічної, інформаційної, екологічної безпеки, а отже, Національна поліція України повинна дотримуватися спеціальних режимів, встановлених державою для окремих видів інформації щодо її накопичення, розповсюдження та зберігання.

Що стосується реалізації органами Національної поліції спеціальних функцій, то варто підкреслити, що вони вживають заходів щодо протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та порядку, охорони прав і свобод громадян, інтересів суспільства від протиправних посягань в усіх сферах суспільного життя, в тому числі в інформаційній. Отже, на зазначені органи покладається обов'язок виявляти та розслідувати правопорушення, виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, вживати в межах своєї компетенції заходів для їх усунення, здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень в інформаційній сфері, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності, своєчасно реагувати на заяви та повідомлення про кримінальні й адміністративні правопорушення або події тощо.

Також у рамках реалізації спеціальних функцій органи Національної поліції використовують і надають іншим правоохоронним органам України доступ до інформаційно-телекомунікаційних систем і банків даних Інтерполу та Європолу, вносять до цих банків даних інформацію правоохоронних органів України, в межах інформаційно-аналітичної діяльності формують бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи МВС, користуються базами (банками) даних МВС та інших державних органів, здійснюють інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу, а також обробляють персональні дані в межах повноважень, передбачених законом.

Здійснення розгляду звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Національної поліції, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери її управління, також є однією зі спеціальних функцій, які реалізують органи Національної поліції в рамках забезпечення державної інформаційної політики. Діяльність у цьому напрямі здійснюється відповідно до вимог наказу МВС України від 06.11.2015 № 1377 «Про затвердження Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах поліції заяв і повідомлень про вчинення кримінальних правопорушень та інші події».

Значення допоміжних або забезпечувальних функцій Національної поліції України щодо реалізації державної інформаційної політики не варто недооцінювати, оскільки їх належна реалізація створює

умови, необхідні для ефективного виконання завдань, що покладаються на органи поліції. У зв'язку з цим слід виділити такі функції: забезпечення експлуатації та функціонування системи зв'язку Національної поліції; організація діловодства й архівного зберігання документів відповідно до встановлених правил; здійснення контролю за станом технічного захисту інформації в органах і підрозділах Національної поліції України; організація та проведення первинної та додаткової експертизи комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах органів і підрозділів Національної поліції України тощо.

Підсумовуючи викладене, вважаємо за доцільне наголосити на необхідності законодавчого закріплення (в законі України «Про Національну поліцію») основних функцій Національної поліції та чіткого окреслення кола заходів, які мають здійснюватися з метою їх належної реалізації за всіма напрямками діяльності органів і підрозділів Національної поліції, в тому числі в інформаційній сфері. Також у контексті актуалізації питання забезпечення кібербезпеки [23] пріоритетного значення має набувати проведення органами та підрозділами Національної поліції заходів інформаційного характеру, які повинні бути спрямовані на: а) підвищення цифрової грамотності громадян і культури безпекового поведіння в кіберпросторі, комплексних знань, навичок і здібностей, необхідних для підтримки цілей кібербезпеки, впровадження державних і громадських проєктів підвищення рівня обізнаності суспільства щодо кіберзагроз та кіберзахисту; б) підвищення обізнаності працівників державних органів у сфері інформаційної безпеки та кібербезпеки, проведення відповідних тренінгів, навчань. Це вимагає ухвалення окремого нормативно-правового акта, в якому повинні знайти своє відображення питання реалізації органами та підрозділами Національної поліції заходів щодо протидії кіберзлочинності.

Список бібліографічних посилань: 1. Погорілко В. Ф. Функції Української держави та їх правові основи. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2004. № 1. С. 9–17. 2. Загальна теорія держави і права: навч. посіб./А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.; за ред. В. В. Копейчикова. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 320 с. 3. Черданцев А. Ф. Теория государства и права: учебник для вузов. М.: Юрайт, 2000. 432 с. 4. Загальна теорія держави і права: підручник/М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с. 5. Скакун О. Ф. Теория государства и права: учебник. Харьков: Консум, 2000. 704 с. 6. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: підручник/Ю. І. Римаренко, Є. М. Моїсєєв, В. І. Олєфіра та ін. Київ: КНТ, 2008. 816 с. 7. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Харків: НікаНова, 2014. 544 с. 8. Омаров А. М. Социальное управление. Некоторые вопросы теории и практики. М.: Мысль, 1980. 269 с. 9. Бачило И. Л. Функции органов управления. Правовые проблемы оформления и реализации. М.:

Юрид. лит., 1976. 198 с. **10.** Цабрия Д. Д. Проблемы установления правового положения органов управления: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. М., 1976. 23 с. **11.** Голосніченко І. П. Адміністративне право України (основні категорії і поняття): навч. посіб. Ірпінь, 1998. 112 с. **12.** Коваль Л. В. Адміністративне право: курс лекцій. Київ: Вентурі, 1998. 208 с. **13.** Алфьоров С. М. Адміністративне право. Загальна частина: підручник. Харків: Золота миля, 2011. 374 с. **14.** Кунцевич Н. П. Функції виконавчої влади. *Держава і право*. 2013. Вип. 60. С. 140–145. **15.** Лапина М. А. Адміністративное право: курс лекцій. М.: Консультант Плюс, 2009. 149 с. **16.** Моргунов О. А. Адміністративно-спортивне право у системі адміністративного права України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2013. 188 с. **17.** Адміністративное право: учеб. для вузов/под ред. Л. Л. Попова. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юристъ, 2005. 703 с. URL: <http://yourlib.net/content/view/9557/110/> (дата звернення: 12.12.2016). **18.** Білик В. М. Порівняльно-правовий аналіз функцій поліцейських апаратів зарубіжних країн та міліції України в умовах європейської інтеграції. *Бюлетень обміну досвідом МВС України*. 2008. № 174. С. 155–161. **19.** Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ: Вид-во УАДУ, 2008. 663 с. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/52089-42-dejavnina-nformatsyna-politika-ukrani-ta-shlyahi-vdoskonalennya.html> (дата звернення: 12.12.2016). **20.** Про затвердження Положення про Національну поліцію: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF> (дата звернення: 12.12.2016). **21.** Про затвердження Типового положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві: наказ МВС України від 22.01.2016 № 39 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0216-16> (дата звернення: 12.12.2016). **22.** Про затвердження Положення про Департамент комунікації Національної поліції України: наказ Нац. поліції України від 04.12.2015 № 145 // Національна поліція: тимчас. веб-сайт. 17.03.2016. URL: <https://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1854459> (дата звернення: 12.12.2016). **23.** Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: указ Президента України від 15.03.2016 № 96/2016. *Урядовий кур'єр*. 2016. № 52.

Надійшла до редколегії 12.12.2016

Негодченко В. А. Современный подход к выделению функций органов Национальной полиции Украины в сфере обеспечения государственной информационной политики

Определены особенности участия Национальной полиции Украины в формировании и реализации государственной информационной политики, поданы перечень и раскрыто содержание соответствующих функций её органов и подразделений. Охарактеризована специфика обеспечения государственной информационной политики в контексте реализации каждой функции Национальной полиции как центрального органа исполнительной власти вообще и на примере её отдельных

структурных составляющих. Отмечена необходимость законодательного закрепления (в законе Украины «О Национальной полиции») основных функций Национальной полиции и чёткого определения круга мероприятий, которые должны осуществляться с целью их надлежащей реализации по всем направлениям деятельности органов и подразделений Национальной полиции, в том числе в информационной сфере. Обращено внимание на приоритетность принятия отдельного нормативно-правового акта, в котором должны найти своё отражение вопросы реализации органами и подразделениями Национальной полиции мер по противодействию киберпреступности.

Ключевые слова: Национальная полиция Украины, государственная информационная политика, функции, информационная сфера, кибербезопасность.

Nehodchenko V. O. The modern approach to the separation of the functions of the National Police agencies of Ukraine in the sphere of ensuring the state information policy

The author has determined the features of participation of the National Police of Ukraine in the formation and implementation of the state information policy; has provided the list and revealed the content of the functions of its agencies and divisions. The separation of functions of the National Police into general, special and auxiliary has been grounded. It has been emphasized that the provision of information policy of the state by the police agencies and divisions belongs to all functions of this body of executive power. This is due to the fact that the National Police agencies within the implementation of special functions take measures to combat crime, ensure public safety and order, protection of the rights and freedoms, public interests from unlawful encroachments, etc. It has been established that these activities are carried out in all spheres of public life, including information one. The author has characterized specifics of providing the state information policy in the context of realization of each function of the National Police as the central executive body in general and by the example of individual structural components. It has been emphasized on the necessity of legislative consolidation (within the Law of Ukraine “On the National Police”) of the main functions of the National Police and the clear delineation of the range of measures to be taken with the aim of their proper implementation in all directions of the activities of the agencies and divisions of the National Police, including with the information sphere. It has been also indicated that in the context of mainstreaming the issue of cybersecurity, the adoption of a separate regulatory act acquires the priority. This act should reflected he issues of implementing the measures on combating cybercrime by the National Police agencies and divisions.

Keywords: National Police of Ukraine, state information policy, functions, information scope, cyber security.

